

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده علوم پزشکی اردبیل
پایان نامه جهت دریافت درجه دکتری

موضوع:

بررسی نتایج موارد آسپیراسیون سوزنی ندولهای تیروئید در
کلینیک تخصصی در دوره دو ساله گذشته از مهر ۷۹ الی ۸۱

استاد راهنما:

دکتر منوچهر ایران پرور علمداری

استاد مشاور:

دکتر عباس یزدانبد - فیروز امانی

دانشجو:

شبنم سهرابی

تابستان سال ۱۳۸۲

شماره: ۰۱۲۰

تقدیم به

محضر پدر بزرگوار و مادر گرانقدرم:

که ذره ذره وجودشان را وقف خوشبختی و بالندگی من کرده‌اند

تقدیم به

همسر عزیزم:

که وجودش روشنی بخش زندگیم بود

تقدیم به

استاد گرانقدرم جناب آقای دکتر منوچهر ایران پرور علمداری:
که با صبر و حوصله فراوان مرا از دانش و تجربیات خویش بهره‌مند ساختند

فهرست علائم اختصاری

1/ FNAB: Fine needle aspiration biopsy

2/ TSH: Thyroid Stimulating Hormone

3/ MTC: Medullary Thyroid carcinoma

4/ T₄: Thyroxine

S/CXR: Chest x-Ray

6/ CNS: Central Nervous System

7/ MRI: magnetic resonance imaging

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

- ۱ چکیده مطالعه
- ۳ مقدمه:
- ۴ فصل اول:
- ۴ کلیات
- ۵ ۱-۱) ارزیابی ندول تیروئیدی
- ۶ تکنیک FNAB:
- ۷ انتخاب سوزن
- ۷ تهیه نمونه‌ها
- ۸ عوارض احتمالی بیوپسی سوزنی:
- ۹ خلاصه:
- ۱۰ جدول ۱-۱: موارد استفاده از FNAB تیروئید:
- ۱۱ ۱-۲) ارزیابی بالینی ندولهای منفرد تیروئیدی:
- ۱۱ ارزیابی بالینی:
- ۱۳ ارزیابی آزمایشگاهی:
- ۱۴ درمان ندولهای تیروئیدی:

فهرست مطالب

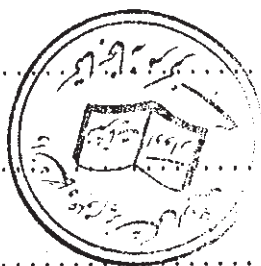
صفحه	عنوان
۱۴	جراحی:
۱۵	درمان دارویی
۱۶	جدول ۱-۲: فاکتورهای مطرح کننده تشخیص کارسینوم تیروئید در بیماران باندولهای تیروئید
۱۶	
۱۷	۱-۳) تومورهای تیروئید
۱۷	۱-۳-۱) کارسینوم اپی تلیوم فولیکولر
۱۸	رادیاسیون:
۱۸	عوامل مستعد کننده بیماری تیروئید:
۱۹	فاکتورهای تولید مثل و هورمونال:
۱۹	فاکتورهای مربوط به رژیم غذایی:
۲۰	فاکتورهای غذایی دیگر:
۲۰	عوامل دارویی و توکسینها:
۲۱	خلاصه:
۲۱	ارزیابی بیمار با ندول تیروئیدی:
۲۱	شرح حال:

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۲۲	معاینه فیزیکی:
۲۳	تستهای آزمایشگاهی:
۲۴	روش انتخابی جراحی:
۲۵	خلاصه:
۲۶	درمان با یدرادیواکتیو و سایر درمانها ونتایج:
۲۶	پروگنوز:
۲۶	میزان مورتالیتی:
۲۷	میزان عود:
۲۷	کارسینومهای پاپیلری تیروئید:
۲۸	کارسینومهای فولیکولار:
۲۹	سایز تومورها:
۲۹	تهاجم موضعی تومور:
۳۰	متاستاز لنف نود:
۳۱	متاستاز دور دست:
۳۱	سن:

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳۱	جنس:
۳۲	تاخیر در درمان:
۳۲	درمان انتخابی:
۳۵	جدول ۱-۳) ویژگی‌های ندول‌های خوش خیم و بدخیم تیروئید:
۳۵	جدول ۱-۴) فواید تیروئید کتومی توتال:
۳۶	۱-۳-۲) کارسینوم مدولاری تیروئید:
۳۶	تقسیم بندی:
۳۷	علائم بالینی و تشخیص:
۳۷	کارسینوم مدولاری اسپورادیک:
۳۸	MTC ارثی:
۳۸	درمان:
۳۹	۱-۳-۳) تومورهای متفرقه تیروئید:
۳۹	کارسینوم آناپلاستیک تیروئید:
۳۹	اتیولوژی و پاتولوژی:
۳۹	شیوع:

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۴۰	تشخیص:
۴۰	درمان:
۴۱	لنفوم تیروئید:
۴۱	شیوع:
۴۱	تشخیص:
۴۱	پاتولوژی:
۴۲	درمان:
۴۳	فصل دوم:
۴۳	بررسی متون:
۴۴	بررسی متون:
۴۷	فصل سوم:
۴۷	مواد و روشها:
۴۸	مواد و روشها:
۴۹	نمونه پرسشنامه:
۴۹	بررسی نتایج آزمایشگاهی:

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۴۹	نتایج مربوط به FNAB (نتایج سیتولوژی)
۵۰	فصل چهارم:
۵۱	نتایج:
۵۳	جدول شماره ۱-۴ توزیع فراوانی جنسیت افراد مورد مطالعه.
۵۴	جدول شماره ۲-۴ توزیع فراوانی سنی افراد مورد مطالعه.
۵۵	جدول شماره ۳-۴ توزیع فراوانی تعداد ندولها در معاینه بالینی افراد مورد مطالعه.
۵۶	جدول شماره ۴-۴ توزیع فراوانی قوام ندول در معاینه بالینی افراد مورد مطالعه.
۵۷	جدول شماره ۵-۴ تشخیص سیتولوژی ندولهای سفت در معاینه بالینی افراد مورد مطالعه.
۵۸	جدول شماره ۶-۴ توزیع فراوانی وجود یا عدم وجود چسبندگی ندول در معاینه بالینی افراد مورد مطالعه.
۵۹	جدول شماره ۷-۴ تشخیص سیتولوژی ندولهای چسبنده در معاینه بالینی افراد مورد مطالعه.
۶۰	جدول شماره ۸-۴ توزیع فراوانی Stage بندی ندول در معاینه بالینی افراد مورد مطالعه.
۶۱	جدول شماره ۹-۴ توزیع فراوانی TSH range در افراد مورد مطالعه.
۶۲	جدول شماره ۱۰-۴ نتایج سیتولوژی FNAB ندولهای افراد مورد مطالعه.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۶۳ جدول شماره ۱۱-۴ توزیع فراوانی جنسیت در ندولهای بدخیم

۶۴ فصل پنجم

۶۴ بحث و تفسیر

۶۸ پیشنهادات:

۶۹ ABSTRACT

۷۱ References

چکیده مطالعه

ندولهای قابل لمس تیروئید تقریباً در ۵ درصد بالغین یافت می‌شوند. با توجه به شیوع بالای این حالت تشخیص و نحوه ارزیابی آنها برای پزشکان اهمیت دارد. هدف اصلی ارزیابی ندولهای تیروئید انجام یک روش کم هزینه برای تشخیص گروه کوچکی از بیماران است که ضایعه بدخیم دارند. برای تشخیص ماهیت پاتولوژیک گره‌ها آسپیراسیون سوزنی (FNAB) به عنوان اولین روش تشخیصی آسان و مقرون به صرفه است با توجه به این نکته که گره‌های تیروئید در مناطق بومی به دلیل احتمال بدخیمی اهمیت دارند تصمیم گرفتیم تا نتایج پاتولوژیک بدست آمده از آسپیراسیون سوزنی ندولهای تیروئیدی انجام گرفته از اول مهرماه سال ۷۹ تا اول مهر سال ۱۳۸۱ در کلینیک تخصصی بررسی کنیم.

این مطالعه از نوع توصیفی مقطعی بود روش جمع آوری اطلاعات با تکمیل پرسشنامه از پرونده‌های این بیماران انجام شد. نتایج جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شدند.

در این مطالعه ۱۴۵ بیمار (۱۱۳ نفر زن (۷۸ درصد) و ۳۲ نفر مرد (۲۲ درصد)) که با ندول تیروئیدی تحت آسپیراسیون قرار گرفته بودند مورد بررسی قرار گرفتند که بیشتر بیماران در محدوده سنی ۳۰-۴۰ سال بودند (۳۶/۵ درصد). FNAB ۱۱۵ بیمار (۷۹/۴ درصد) خوش خیم (گواتر ندولر، کیست کلوتیدال، آدنوم فولیکولر، تیروئیدیت) گزارش شد. که از این میان ۱۰۲ نفر (۷۰/۶ درصد) گواتر ندولر داشتند ۱۶ بیمار (۱۱ درصد) FNAB مشکوک داشتند و در ۸ بیمار (۵/۵ درصد) FNAB ناکافی بوده است. در ۱ مورد (۰/۷ درصد) کارسینوم فولیکولری و در ۵ مورد (۳/۴ درصد) کارسینوم پاپیلری بود.

نتایج بدست آمده از این مطالعه نشان داد که اکثر ندولهای بررسی شده با FNAB خوش خیم بودند و فقط درصد کمی از آنها بدخیم می باشند. و اغلب کارسینومهای بدخیم، کارسینوم پاپیلری می باشند. درصد ندولهای بدخیم در مردان ۶/۲ درصد بود در مقایسه با میزان بدخیمی در زنان که ۳/۵ درصد بوده بطوریکه نسبت بدخیمی در مردان نسبت به زنان ۱/۸ بوده است.

واژه های کلیدی: FNAB - ندولهای تیروئیدی - کارسینوم تیروئیدی.

مقدمه:

بیماریهای گره‌ای تیروئید که با وجود یک یا چند گره در داخل تیروئید مشخص می‌گردند، مشکل بالینی شایعی می‌باشد گرچه مطالعه‌های متعددی در این مورد در ایران صورت گرفته است ولی این مطالعات نمی‌توانند به عنوان مطالعه‌های اپیدمیولوژیک مورد استناد قرار گیرد.

روشهای تشخیص گره‌های تیروئیدی علاوه بر لمس دقیق شامل اسکن ایزوتوپ، اولتراسونوگرافی حساس و آسپیراسیون سوزنی ظریف (FNAB) است. با توجه به اثبات ارزش بالای FNAB در تشخیص دقیق ندولهای تیروئیدی در مطالعه‌های متعدد، این روش مقبولیت جهانی پیدا کرده است.

با توجه به شیوع بالای ندول تیروئیدی تشخیص و نحوه ارزیابی آنها برای پزشکان اهمیت دارد. در مطالعات مختلف انجام گرفته نتایج FNAB نشان داده که ۵ تا ۱۵ درصد ندولها بدخیم هستند. ۶۰ تا ۷۰ درصد خوش خیم و نزدیک ۲۰ درصد نمونه‌ها سلولار هستند^۹ در این مطالعه بر آن شدیم که نتایج حاصل از آسپیراسیون سوزنی ندولهای تیروئیدی انجام گرفته در یک کلینیک تخصصی در استان اردبیل را بررسی کنیم و درصد موارد خوش خیم، بدخیم و مشکوک را بررسی کنیم، همچنین شیوع جنسی و سنی در نمونه‌های مورد مطالعه و سائز و قوام تیروئید در معاینه بالینی بیماران را نیز بررسی کنیم.